

333537

प्रश्नपुस्तिका

सामान्य क्षमता चाचणी

एकूण प्रश्न : १००

एकूण गुण : १००

वेळ : १ (एक) तास

सूचना

- (१) सदर प्रश्नपुस्तिकेत १०० अनिवार्य प्रश्न आहेत. उमेदवारांनी प्रश्नांची उत्तरे लिहिण्यास सुरुवात करण्यापूर्वी या प्रश्नपुस्तिकेत सर्व प्रश्न आहेत किंवा नाहीत याची खात्री करून घ्यावी. असा तसेच अन्य काही दोष आढळल्यास ही प्रश्नपुस्तिका समवेक्षकांकडून लगेच बदलून घ्यावी.
- (२) आपला परीक्षा-क्रमांक ह्या चौकोनांत न विसरता बॉलपेनने लिहावा.
- (३) वर छापलेला प्रश्नपुस्तिका क्रमांक तुमच्या उत्तरपत्रिकेवर विशिष्ट जागी उत्तरपत्रिकेवरील सूचनेप्रमाणे न विसरता नमूद करावा.
- (४) (अ) या प्रश्नपुस्तिकेतील प्रत्येक प्रश्नाला ४ पर्यायी उत्तरे सुचविली असून त्यांना १, २, ३ आणि ४ असे क्रमांक दिलेले आहेत. त्या चार उत्तरांपैकी सर्वात योग्य उत्तराचा क्रमांक उत्तरपत्रिकेवरील सूचनेप्रमाणे तुमच्या उत्तरपत्रिकेवर नमूद करावा. अशा प्रकारे उत्तरपत्रिकेवर उत्तरक्रमांक नमूद करताना तो संबंधित प्रश्नक्रमांकासमोर छायांकित करून दर्शविला जाईल याची काळजी घ्यावी. ह्याकरिता फक्त काळ्या शाईचे बॉलपेन वापरावे, पेन्सिल वा शाईचे पेन वापरू नये.
- (ब) आयोगाने ज्या विषयासाठी मराठी बरोबर इंग्रजी माध्यम विहित केलेले आहे. त्या विषयाचा प्रत्येक प्रश्न मराठी बरोबर इंग्रजी भाषेत देखील छापण्यात आला आहे. त्यामधील इंग्रजीतील किंवा मराठीतील प्रश्नामध्ये मुद्रणदोषामुळे अथवा अन्य कारणामुळे विसंगती निर्माण झाल्याची शंका आल्यास, उमेदवाराने संबंधित प्रश्न पर्यायी भाषेतील प्रश्नाशी ताडून पहावा.
- (५) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत. यास्तव सर्व प्रश्नांची उत्तरे द्यावीत. घाईमुळे चुका होणार नाहीत याची दक्षता घेऊनच शक्य तितक्या वेगाने प्रश्न सोडवावेत. क्रमाने प्रश्न सोडविणे श्रेयस्कर आहे पण एखादा प्रश्न कठीण वाटल्यास त्यावर वेळ न घालविता पुढील प्रश्नाकडे वळावे. अशा प्रकारे शेवटच्या प्रश्नापर्यंत पोहोचल्यानंतर वेळ शिल्लक राहिल्यास कठीण म्हणून वगळलेल्या प्रश्नांकडे परतणे सोईस्कर ठरेल.
- (६) उत्तरपत्रिकेत एकदा नमूद केलेले उत्तर खोडता येणार नाही. नमूद केलेले उत्तर खोडून नव्याने उत्तर दिल्यास ते तपासले जाणार नाही.
- (७) प्रस्तुत परीक्षेच्या उत्तरपत्रिकांचे मूल्यांकन करताना उमेदवाराच्या उत्तरपत्रिकेतील योग्य उत्तरांनाच गुण दिले जातील. तसेच "उमेदवाराने वस्तुनिष्ठ बहुपर्यायी स्वरूपाच्या प्रश्नांची दिलेल्या चार उत्तरांपैकी सर्वात योग्य उत्तरेच उत्तरपत्रिकेत नमूद करावीत. अन्यथा त्यांच्या उत्तरपत्रिकेत सोडविलेल्या प्रत्येक चार चुकीच्या उत्तरांसाठी एका प्रश्नाचे गुण वजा करण्यात येतील".

ताकीद

ह्या प्रश्नपत्रिकेसाठी आयोगाने विहित केलेली वेळ संपेपर्यंत ही प्रश्नपुस्तिका आयोगाची मालमत्ता असून ती परीक्षाकक्षात उमेदवाराला परीक्षेसाठी वापरण्यास देण्यात येत आहे. ही वेळ संपेपर्यंत सदर प्रश्नपुस्तिकेची प्रत/प्रती, किंवा सदर प्रश्नपुस्तिकेतील काही आशय कोणत्याही स्वरूपात प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्षपणे कोणत्याही व्यक्तीस पुरविणे, तसेच प्रसिद्ध करणे हा गुन्हा असून अशी कृती करणाऱ्या व्यक्तीवर शासनाने जारी केलेल्या "परीक्षांमध्ये होणाऱ्या गैरप्रकारांना प्रतिबंध करण्याबाबतचा अधिनियम-८२" यातील तरतुदीनुसार तसेच प्रचलित कायद्याच्या तरतुदीनुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती कमाल एक वर्षाच्या कारावासाच्या आणि/किंवा रुपये एक हजार रकमेच्या दंडाच्या शिक्षेस पात्र होईल.

तसेच ह्या प्रश्नपत्रिकेसाठी विहित केलेली वेळ संपण्याआधी ही प्रश्नपुस्तिका अनधिकृतपणे बाळगणे हा सुद्धा गुन्हा असून तसे करणारी व्यक्ती आयोगाच्या कर्मचारीवृंदापैकी, तसेच परीक्षेच्या पर्यवेक्षकीयवृंदापैकी असली तरीही अशा व्यक्तीविरुद्ध उक्त अधिनियमानुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती शिक्षेस पात्र होईल.

पुढील सूचना प्रश्नपुस्तिकेच्या अंतिम पृष्ठावर पहा

पर्यवेक्षकांच्या सूचनेनुसार हे सील उघडू नये

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

1. हिन्दुस्तानामधे दळणवळणाच्या विकासासाठी ब्रिटीश सरकारने रॉबर्टसन कमिटीद्वारे _____ स्थापन केले.
- (1) कृषि बोर्ड
 - (2) दळणवळण बोर्ड
 - (3) कामगार बोर्ड
 - (4) रेल्वे बोर्ड

The British Government, through the Robertson Committee started _____ for the development of transportation in India.

- (1) Board of Agriculture
- (2) Board of Transportation
- (3) Board of Labour
- (4) Railway Board

2. खालील जोड्या जुळवा :

अ. फ्री प्रेस बुलेटीन	I. बॉम्बे
ब. फ्री इंडिया	II. मद्रास
क. दिनमणी	III. कलकत्ता
ड. सकाळ	IV. पुणे

	अ	ब	क	ड
(1)	I	III	II	IV
(2)	IV	I	III	II
(3)	III	II	I	IV
(4)	I	II	III	IV

Match the following pairs :

a. Free Press Bulletin	I. Bombay
b. Free India	II. Madras
c. Dinamani	III. Calcutta
d. Sakal	IV. Pune

	a	b	c	d
(1)	I	III	II	IV
(2)	IV	I	III	II
(3)	III	II	I	IV
(4)	I	II	III	IV

3. रत्नाकर मतकरी यांनी हुंडाबळी विषयावर कोणते नाटक लिहिले ?
- (1) खोल खोल पाणी (2) अश्वमेध
(3) माझं काय चुकलं ? (4) अग्नीदिव्य

Which of the following dramas did Ratnakar Matkari write regarding the dowry system ?

- (1) Khol Khol Pani (2) Ashwamedh
(3) Maza Kai Chukla ? (4) Agnidivya

4. सहकारी दुग्ध व्यवसाय मुंबईत _____ येथे सुरू झाला.
- (1) वांद्रे (2) कुलाबा (3) आरे (4) वरळी

In Mumbai, the cooperative dairy work began at _____ .

- (1) Bandra (2) Colaba (3) Aarey (4) Worli

5. महाराष्ट्रातील सहकारी खरेदी-विक्री संस्था _____ नांवाने ओळखल्या जातात.

- (1) सहकारी विपणन संस्था
(2) जिल्हा सहकारी विपणन संघ
(3) राज्य सहकारी विपणन संघ
(4) विपणन संघ

In Maharashtra, the cooperative organisations for buying and selling are known as _____ .

- (1) Cooperative Marketing Organisation
(2) District Cooperative Marketing Federation
(3) State Cooperative Marketing Federation
(4) Marketing Federation

6. 1 मे, 1960 रोजी 'महाराष्ट्र राज्य' निर्मिती सोहळ्याचे उद्घाटन कोणाच्या हस्ते करण्यात आले ?

- (1) यशवंतराव चव्हाण
(2) बाळासाहेब खेर
(3) धनंजय राव गाडगीळ
(4) विठ्ठलराव गाडगीळ

Who inaugurated the 'Maharashtra State' ceremony on 1st May, 1960 ?

- (1) Yashwantrao Chavan
(2) Balasaheb Kher
(3) Dhananjay Rao Gadgil
(4) Vitthalrao Gadgil

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

7. 'कमवा व शिकवा' या योजनेचा पुरस्कार कोणत्या आयोगाने केला ?

(1) राधाकृष्ण आयोग	(2) मुदलियार आयोग
(3) कोठारी आयोग	(4) जॉन सार्जंट आयोग

Which commission promoted the 'Earn and Learn' scheme ?

(1) Radhakrishna Commission	(2) Mudaliyar Commission
(3) Kothari Commission	(4) John Sargent Commission

8. खालील जोड्या जुळवा :

अ		ब	
अ. श्री.ना. पेंडसे		I. शितु	
ब. गो.नी. दांडेकर		II. चक्र	
क. भालचंद्र नेमाडे		III. रथचक्र	
ड. जयवंत दळवी		IV. कोसला	

	अ	ब	क	ड
(1)	II	III	I	IV
(2)	III	I	IV	II
(3)	I	IV	II	III
(4)	III	II	I	IV

Match the following pairs :

A		B	
a. S.N. Pendse		I. Shitu	
b. G.N. Dandekar		II. Chakra	
c. Bhalchandra Nemade		III. Ratha Chakra	
d. Jayawant Dalvi		IV. Kosla	

	a	b	c	d
(1)	II	III	I	IV
(2)	III	I	IV	II
(3)	I	IV	II	III
(4)	III	II	I	IV

9. कोंकण रेल्वे मार्गावर सर्वात जास्त लांबीचा बोगदा _____ ठिकाणी आहे.

(1) कारबुडे	(2) मालवण	(3) राजापूर	(4) वेंगुर्ला

The longest tunnel on Konkan Railway is at _____ .

(1) Karbude	(2) Malvan	(3) Rajapur	(4) Vengurla

10. खालील जोड्या जुळवा :

अ

ब

अ. साम्राज्यवादी विचारसरणी	I. वेल्लेटाईन चिरॉल
ब. केंब्रिज विचारसरणी	II. अनिल सिअल
क. राष्ट्रवादी विचारसरणी	III. आर.सी. मजुमदार
ड. साम्यवादी विचारसरणी	IV. आर.पी. दत्त

अ	ब	क	ड
---	---	---	---

(1)	II	I	IV	III
(2)	IV	III	II	I
(3)	I	II	III	IV
(4)	III	IV	I	II

Match the following pairs :

A

B

a. Imperialist School	I. Valentine Chirol
b. Cambridge School	II. Anil Seal
c. The Nationalist School	III. R.C. Majumdar
d. The Marxist School	IV. R.P. Dutt

a	b	c	d
---	---	---	---

(1)	II	I	IV	III
(2)	IV	III	II	I
(3)	I	II	III	IV
(4)	III	IV	I	II

11. भारताची राजधानी कलकत्ता येथून दिल्लीला नेणाऱ्या ब्रिटिश गव्हर्नर जनरलचे नाव सांगा.

(1) लॉर्ड हार्डिंज II	(2) लॉर्ड रिपन
(3) लॉर्ड चेम्सफोर्ड	(4) लॉर्ड लिटन

Name the British Governor General who transferred the Capital of India from Calcutta to Delhi.

(1) Lord Hardinge II	(2) Lord Ripon
(3) Lord Chelmsford	(4) Lord Lytton

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

12. _____ हे भारतीय कम्युनिस्ट पार्टीचे संस्थापक सदस्य होते.

(1) एम.एन. रॉय	(2) एन.एम. जोशी
(3) एफ.एम. अन्सारी	(4) आर.पी. दत्त

_____ was the founder member of the Communist Party of India.

(1) M.N. Roy	(2) N.M. Joshi
(3) F.M. Ansari	(4) R.P. Dutt

13. आधुनिक भारतात स्थानिक स्वराज्य सरकार _____ ने सुरू केले.

(1) लॉर्ड रिपन	(2) लॉर्ड कॉर्नवालीस
(3) लॉर्ड माउंटबॅटन	(4) लॉर्ड क्लाइव्ह

Local self-government in modern India was started by _____ .

(1) Lord Ripon	(2) Lord Cornwallis
(3) Lord Mountbatten	(4) Lord Clive

14. खालील विधाने विचारात घ्या :

- अ. 1946 च्या कॅबिनेट मिशन योजनेनुसार भारताची संविधान सभा गठीत करण्यात आली.
 ब. भारतीय संविधान सभेची पहिली बैठक 9 डिसेंबर, 1946 रोजी संपन्न झाली.
 क. भारतीय संविधान सभेचे अकरावे सत्र 14 नोव्हेंबर ते 26 नोव्हेंबर, 1949 या काळात पार पडले.
 वरीलपैकी कोणते विधाने बरोबर आहेत ?

(1) फक्त अ आणि ब	(2) फक्त ब आणि क
(3) अ, ब आणि क	(4) फक्त अ आणि क

Consider the following statements :

- a. The Constituent Assembly of India was set up according to the provision of the Cabinet Mission Plan of 1946.
 b. The first session of the Constituent Assembly of India was held on 9th December, 1946.
 c. The eleventh session of the Constituent Assembly of India was held between 14th November to 26th November, 1949.

Which of the statements given above are correct ?

(1) Only a and b	(2) Only b and c
(3) a, b and c	(4) Only a and c

15. आझाद हिंद फौजचे संस्थापक कोण होते ?

(1) लक्ष्मी सहगल	(2) लाला हरदयाल
(3) रास बिहारी बोस	(4) सुभाष चंद्र बोस

Who was the founder of the Indian National Army ?

(1) Laxmi Sehgal	(2) Lala Hardayal
(3) Ras Bihari Bose	(4) Subhash Chandra Bose

16. महाराष्ट्र राज्यात सर्वात कमी बाल-लिंग गुणोत्तर (801) _____ जिल्ह्यात आहे.

- (1) गडचिरोली (2) जालना
(3) अकोला (4) बीड

In the State of Maharashtra, the lowest child sex-ratio (801) is in _____ district.

- (1) Gadchiroli (2) Jalna
(3) Akola (4) Beed

17. अरबी समुद्रात बाँबे हाय हा खनिज तेल व नैसर्गिक वायु उत्खनन प्रकल्प कोणत्या वर्षी सुरू करण्यात आला ?

- (1) 2 डिसेंबर, 1976 (2) 3 जानेवारी, 1974
(3) 1 फेब्रुवारी, 1972 (4) 3 फेब्रुवारी, 1974

In which year did the mineral oil and natural gas exploitation project start at Bombay High in the Arabian Sea ?

- (1) 2nd December, 1976 (2) 3rd January, 1974
(3) 1st February, 1972 (4) 3rd February, 1974

18. सन _____ पासून महाराष्ट्र सरकारने 'संत तुकाराम वनग्राम योजना' सुरू केली.

- (1) 2000 (2) 2002 (3) 2004 (4) 2006

Maharashtra Government has undertaken 'Sant Tukaram Vangram Yojana' from _____.

- (1) 2000 (2) 2002 (3) 2004 (4) 2006

19. अ. उत्तर महाराष्ट्रातील तापी नदीच्या खोऱ्यात उताराची दिशा पूर्वेकडे आहे.

ब. वर्धा-वैनगंगा नद्यांनी व्यापलेल्या क्षेत्राचा उतार दक्षिणेकडे आहे.

क. उरलेल्या पठारावरील नद्यांनी व्यापलेल्या क्षेत्राचा उतार पूर्वेकडे आहे.

वरील विधानांपैकी कोणते विधान **चुकीचे** आहे ?

- (1) फक्त अ (2) फक्त ब
(3) फक्त क (4) फक्त ब आणि क

a. The area occupied by the Tapi river basin in north Maharashtra has an eastward slope.

b. The area occupied by the Wardha-Wainganga river basin slopes towards the south direction.

c. The area occupied by the remaining plateau river basin slopes towards the east direction.

Which one of the above statements is **not** correct ?

- (1) Only a (2) Only b
(3) Only c (4) Only b and c

20. खालील जोड्या लावा :

घाट		रस्ता	
अ. थळ घाट		I. वेंगुर्ला – सावंतवाडी – निपाणी	
ब. बोर घाट		II. मुंबई – कल्याण – ओतूर	
क. माळशेज घाट		III. मुंबई – पूणे	
ड. आंबोली घाट		IV. मुंबई – नाशिक	

	अ	ब	क	ड
(1)	IV	III	II	I
(2)	I	II	III	IV
(3)	III	II	I	IV
(4)	II	III	IV	I

Match the following pairs :

Ghats		Roads	
a. Thal Ghat		I. Vengurla – Sawantwadi – Nipani	
b. Bhor Ghat		II. Mumbai – Kalyan – Otur	
c. Malshej Ghat		III. Mumbai – Pune	
d. Amboli Ghat		IV. Mumbai – Nashik	

	a	b	c	d
(1)	IV	III	II	I
(2)	I	II	III	IV
(3)	III	II	I	IV
(4)	II	III	IV	I

21. महाराष्ट्राच्या लोकसंख्येची घनता सन 1960 – 1961 मध्ये किती होती ?

(1) 229	(2) 339
(3) 310	(4) वरीलपैकी कोणतेही नाही

What was the density of population of Maharashtra in 1960 – 1961 ?

(1) 229	(2) 339
(3) 310	(4) None of the above

22. खालील जोड्या लावा :

<i>जमाती</i>		<i>जिल्हे</i>	
अ. कातकरी		I. भंडारा	
ब. भिल्ल		II. अमरावती	
क. कोरकू		III. नंदुरबार	
ड. गोंड		IV. रायगड	

	अ	ब	क	ड
(1)	IV	III	II	I
(2)	III	II	I	IV
(3)	II	I	III	IV
(4)	I	II	III	IV

Match the following pairs :

<i>Tribes</i>		<i>Districts</i>	
a. Katkari		I. Bhandara	
b. Bhil		II. Amrawati	
c. Korku		III. Nandurbar	
d. Gond		IV. Raigad	

	a	b	c	d
(1)	IV	III	II	I
(2)	III	II	I	IV
(3)	II	I	III	IV
(4)	I	II	III	IV

23. खालील पर्वतशिखरांचा समुद्रसपाटीपासून असलेल्या त्यांच्या उंचीनुसार उतरता क्रम लावा :

अ. साल्हेर	ब. सप्तशृंगी
क. महाबळेश्वर	ड. कळसुबाई
(1) अ, ब, क, ड	(2) ड, अ, क, ब
(3) ड, क, अ, ब	(4) ब, क, ड, अ

Arrange the following peaks in the descending order of their altitude from mean sea level :

a. Salher	b. Saptashrungi
c. Mahabaleshwar	d. Kalsubai
(1) a, b, c, d	(2) d, a, c, b
(3) d, c, a, b	(4) b, c, d, a

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

24. सन 2011 च्या जनगणनेनुसार, महाराष्ट्रातील खालील जिल्ह्यांचा, लोकसंख्या घनतेच्या आधारावर चढता क्रम लावा :

अ. सिंधुदूर्ग	ब. गडचिरोली
क. नंदुरबार	ड. धुळे
(1) अ, ब, क, ड	(2) ड, क, ब, अ
(3) ब, अ, क, ड	(4) क, ड, ब, अ

Arrange the following districts of Maharashtra in ascending order on the basis of their population density as per 2011 Census record :

a. Sindhudurg	b. Gadchiroli
c. Nandurbar	d. Dhule
(1) a, b, c, d	(2) d, c, b, a
(3) b, a, c, d	(4) c, d, b, a

25. खालीलपैकी कोणती वर्धा नदीची उपनदी आहे ?

(1) निरगुडा	(2) मन्याड
(3) सिंदफणा	(4) गिरजा

Which of the following is a tributary of River Wardha ?

(1) Nirguda	(2) Manyad
(3) Sindphana	(4) Girja

26. कोंकण विभागातील नद्यांचा उत्तरेकडून दक्षिणेकडे असणारा क्रम लावा.

अ. वैतरणा	ब. सावित्री
क. उल्हास	ड. वाशिष्ठी
(1) क, अ, ब, ड	(2) अ, क, ड, ब
(3) ब, ड, अ, क	(4) अ, क, ब, ड

Arrange the sequence of rivers in South Konkan from North to South.

a. Vaitarna	b. Savitri
c. Ulhas	d. Vashisthi
(1) c, a, b, d	(2) a, c, d, b
(3) b, d, a, c	(4) a, c, b, d

27. पुणे जिल्हास किती जिल्ह्यांच्या सीमा लागून आहेत ?

(1) 4	(2) 5	(3) 6	(4) 7

How many district boundaries does the Pune district have ?

(1) 4	(2) 5	(3) 6	(4) 7

28. डॉ. आर.ए. डॅली यांनी दिलेल्या पृथ्वीच्या थरांचा बाह्य थरापासून अंतर्गत थराकडे असणारा योग्य क्रम लावा :

अ. केंद्रावरण	ब. दुर्बलावरण
क. शिलावरण	ड. मध्यावरण
(1) अ, ब, क, ड	(2) ड, क, ब, अ
(3) क, अ, ड, ब	(4) क, ब, ड, अ

Arrange the following layers of the Earth from the outer layer to inner layer given by Dr. R.A. Daly :

a. Barysphere	b. Asthenosphere
c. Lithosphere	d. Mesosphere
(1) a, b, c, d	(2) d, c, b, a
(3) c, a, d, b	(4) c, b, d, a

29. रिझर्व बँकेच्या संख्यात्मक पद्धतीत _____ चा समावेश होतो.

(1) खुल्या बाजारातील कर्जरोख्यांची खरेदी-बिक्री	(2) बँक रेट (व्याज दर)
(3) राखीव निधीचे बदलते प्रमाण	(4) वरीलपैकी सर्व

Quantitative methods of RBI include

(1) Open Market Operation	(2) Bank Rate
(3) Varying Reserve Ratio	(4) All of the above

30. खालील विधाने पहा :

- अ. सिंधूदूर्ग येथे मँगनिजचे साठे आढळतात.
 ब. बॉक्साइट प्रामुख्याने जांभा दगडात सापडते.
 क. भंडारा जिल्ह्यातील मौनी येथे क्रोमाइट खनिजाचे उत्पादन केले जाते.
(1) फक्त विधान अ बरोबर आहे
(2) फक्त विधान क बरोबर आहे
(3) विधान ब आणि क बरोबर आहेत
(4) विधान अ, ब आणि क बरोबर आहेत

Observe the following statements :

a. Manganese deposits are found at Sindhudurg.
b. Bauxite is mainly found in laterite.
c. Chromite is mined at Mauni in Bhandara district.
(1) Only statement a is correct
(2) Only statement c is correct
(3) Statements b and c are correct
(4) Statements a, b and c are correct

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

31. सन 2012 – 13 मध्ये भारताच्या निर्यातीत अभियांत्रिकी वस्तूंचा _____ टक्केवारी सहित प्रथम क्रमांक आहे.

- (1) 31.7% (2) 21.7% (3) 28.7% (4) 30.7%

Engineering goods occupied the first place with a share of _____ percent in India's export in 2012 – 13.

- (1) 31.7% (2) 21.7% (3) 28.7% (4) 30.7%

32. नरसिंहम समितीने अशी शिफारस केली होतीकी, वैधानिक तरलता प्रमाण (SLR) मध्ये 38.5% वरून _____ करावी.

- (1) 32.5% (2) 30.5% (3) 25% (4) 28%

Narasimham Committee has recommended that SLR should decline from 38.5 percent to _____ .

- (1) 32.5% (2) 30.5% (3) 25% (4) 28%

33. _____ या काळात भारत सरकार प्राथमिक तूट जीडीपीच्या टक्केवारी दृष्टीने ऋण होती.

- (1) 2007 – 08 आणि 2008 – 09 (2) 2010 – 11 आणि 2011 – 12

- (3) 2006 – 07 आणि 2007 – 08 (4) 2012 – 13 आणि 2013 – 14

Primary deficit of Govt. of India in percent of GDP was negative in the year _____ .

- (1) 2007 – 08 and 2008 – 09 (2) 2010 – 11 and 2011 – 12

- (3) 2006 – 07 and 2007 – 08 (4) 2012 – 13 and 2013 – 14

34. खालील विधाने नीति आयोगाबाबत सत्य आहेत :

अ. निधी वाटप करण्याचा अधिकार नाही.

ब. हा एक विचार गट आहे.

क. राज्यांच्यावर धोरण लादले जाते.

ड. धोरण आखणी करताना राज्यांशी चर्चा केली जाते.

- (1) फक्त अ, ब आणि ड (2) फक्त अ, ब आणि क

- (3) फक्त ब, क आणि ड (4) फक्त अ, क आणि ड

The following statements are true concerning NITI Aayog :

a. No power to allocate funds.

b. It is a think tank.

c. Imposes policies on States.

d. Consulting States while making policy.

- (1) Only a, b and d (2) Only a, b and c

- (3) Only b, c and d (4) Only a, c and d

35. 1950 – 80 या काळातील भारताच्या अर्थव्यवस्थेचा वृद्धि दर _____ होता.

- (1) 4.5% (2) 2.5%
(3) 3.5% (4) 4.0%

The growth rate of Indian economy was _____ in 1950 – 80.

- (1) 4.5% (2) 2.5%
(3) 3.5% (4) 4.0%

36. सरकारचा कायदा व सुव्यवस्था, यावरील खर्च हा _____ आहे.

- (1) उत्पादक खर्च (2) अनुत्पादक खर्च
(3) भांडवली खर्च (4) वरीलपैकी कोणतेही नाही

The expenditure of the Government on law and order is classified as _____ .

- (1) productive expenditure (2) unproductive expenditure
(3) capital expenditure (4) None of the above

37. जेव्हा रिझर्व बँक ऑफ इंडिया बँक रेट (व्याजाचा दर) वाढवते, तेव्हा _____ होते.

- (1) चलन वाढ (2) गुंतवणूकीस परावृत्त करणे
(3) रोजगारीत वाढ (4) वरीलपैकी सर्व

When RBI raises the bank rate then there is

- (1) inflation (2) discourage to investment
(3) raise in employment (4) All of the above

38. जेव्हा एकूण उत्पन्नापेक्षा खर्च वाढतो, त्याला _____ म्हणतात.

- (1) आधिक्य अंदाजपत्रक (2) तुटीचे अंदाजपत्रक
(3) समतोल अंदाजपत्रक (4) वरीलपैकी कोणतेही नाही

When expenditure exceeds the total revenue it is called _____

- (1) Surplus budget (2) Deficit budget
(3) Balanced budget (4) None of the above

39. 'विविध परिमाण दारिद्र्य निर्देशांक' (MPI) हा खालीलपैकी कोणी मांडला ?

- (1) जागतिक बँक (2) मानव विकास अहवाल, 2010
(3) नियोजन मंडळ (4) रिझर्व बँक ऑफ इंडिया

Which of the following has introduced the Multidimensional Poverty Index ?

- (1) World Bank (2) Human Development Report, 2010
(3) Planning Commission (4) Reserve Bank of India

40. खालीलपैकी कोणत्या कार्यक्रमाचे उद्दिष्ट हे फक्त ग्रामीण भागातील गरीबांना रोजगार पुरविणे हे होते ?

- (1) स्वर्णजयंती ग्राम स्वरोजगार योजना (SGSY)
- (2) स्वर्णजयंती शहरी रोजगार योजना (SJSRY)
- (3) शिकलेल्या तरुणांसाठी स्वरोजगार
- (4) वरीलपैकी कोणतेही नाही

Which of the following programmes aims to provide employment only to the rural poor ?

- (1) Swarnajayanti Gram Swarozgar Yojana (SGSY)
- (2) Swarnajayanti Shahari Rozgar Yojana (SJSRY)
- (3) Self Employment for Educated Youth
- (4) None of the above

41. पुढीलपैकी कोणते/ती विधान/ने बरोबर आहे/त ?

- अ. आर्थिक नियोजनाच्या काळात राष्ट्रीय उत्पन्नातील कल सातत्यपूर्ण वृद्धि दाखवत नाही.
 - ब. नियोजनाच्या एकूण कालावधीपैकी फक्त निम्म्या कालावधीतच वृद्धि झालेली आहे.
 - क. आर्थिक नियोजनाच्या जवळ जवळ निम्म्या कालावधीत काहीच वृद्धि झालेली नाही तर ऋण वृद्धि झाली आहे.
 - ड. आर्थिक नियोजनाच्या संपूर्ण कालावधीचा विचार करता सातत्यपूर्ण वृद्धि झाली आहे.
- (1) फक्त अ, ब आणि क
 - (2) फक्त ड
 - (3) फक्त अ
 - (4) फक्त क

Which of the following statement/s is/are correct ?

- a. The national income trends during the period of economic planning do not indicate a consistent increase.
 - b. Growth has taken place only in about half of the years of economic planning.
 - c. For almost half the period of economic planning there has been little growth or even negative growth.
 - d. Considering economic planning period as a whole, there has been a steady, consistent growth.
- (1) Only a, b and c
 - (2) Only d
 - (3) Only a
 - (4) Only c

42. नविन सहस्रकातील कृषिक्षेत्रातील फिकी (कलाहीन) वृद्धि ही ह्या मुळे आहे :

- अ. संरचनात्मक त्रुटि
 ब. सार्वजनिक क्षेत्रातील गुंतवणूकीची कमी असलेली पातळी
 क. खतांचा असमतोल वापर
 ड. कृषिक्षेत्रातील धारणा क्षेत्रांचे छोटे आकारमान
- (1) फक्त अ (2) फक्त ड
 (3) फक्त क आणि ड (4) फक्त अ, ब आणि क

The lackluster agricultural growth since the new millennium is due to

- a. Structural weakness
 b. Low level of public investment
 c. Unbalanced fertilizer use
 d. Small size of agricultural holding
- (1) Only a (2) Only d
 (3) Only c and d (4) Only a, b and c

43. पुढीलपैकी कोणत्या उद्योग/कारखाने/उत्पादनासाठी परवाना असणे बंधनकारक आहे ?

- अ. सिगारेट्स
 ब. दारू
 क. औद्योगिक प्रक्षोभके/स्फोटके
 ड. संरक्षण सामग्री/आयुधे/वस्तु
- (1) फक्त ड (2) फक्त क आणि ड
 (3) फक्त ब आणि ड (4) वरीलपैकी चारही

For which of the following industries is licensing compulsory ?

- a. Cigarettes
 b. Alcohol
 c. Industrial explosives
 d. Defence equipments
- (1) Only d (2) Only c and d
 (3) Only b and d (4) All the four mentioned above

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

44. भारताच्या आयातदार देशांचा, भारतातील आयातीत अलिकडच्या काळातील त्यांच्या भागानुसार वरून खाली असा क्रम लावा – यु.एस्.ए., चीन, सऊदी अरेबिआ, यु.ए.इ. ज्या देशाचा भारतातील आयातीत सर्वात मोठा वाटा आहे, त्याला प्रथम क्रमांक यानुसार :

- (1) चीन, यु.एस्.ए., सऊदी अरेबिआ, यु.ए.इ.
- (2) चीन, सऊदी अरेबिआ, यु.ए.इ., यु.एस्.ए.
- (3) यु.एस्.ए., सऊदी अरेबिआ, चीन, यु.ए.इ.
- (4) सऊदी अरेबिआ, चीन, यु.एस्.ए., यु.ए.इ.

Rank the following countries in terms of their share in India's imports in recent years : U.S.A., China, Saudi Arabia, U.A.E., with the major import sending country getting the 1st rank :

- (1) China, U.S.A., Saudi Arabia, U.A.E.
- (2) China, Saudi Arabia, U.A.E., U.S.A.
- (3) U.S.A., Saudi Arabia, China, U.A.E.
- (4) Saudi Arabia, China, U.S.A., U.A.E.

45. भारतातील बँकिंग क्षेत्राच्या संदर्भात पुढीलपैकी कोणत्या राज्याचा वाटा, ठेवी जमा करण्यात, सर्वात जास्त आहे ?

(1) गुजरात	(2) महाराष्ट्र
(3) उत्तर प्रदेश	(4) कर्नाटक

Which of the following States contributes the largest share in the deposit mobilization in the banking sector in India ?

(1) Gujarat	(2) Maharashtra
(3) Uttar Pradesh	(4) Karnataka

46. खालीलपैकी कोणते विधाने बरोबर आहेत ?

- अ. दूरदृष्टीदोष हा बहिर्वक्र भिंग वापरून दूर करता येतो.
 ब. लघुदृष्टीदोष हा बहिर्वक्र भिंग वापरून दूर करता येतो.
 क. दूरदृष्टीदोष हा आंतरवक्र भिंग वापरून दूर करता येतो.
 ड. लघुदृष्टीदोष हा आंतरवक्र भिंग वापरून दूर करता येतो.

- (1) फक्त अ आणि ब बरोबर आहेत (2) फक्त ब आणि क बरोबर आहेत
 (3) फक्त क आणि ड बरोबर आहेत (4) फक्त अ आणि ड बरोबर आहेत

Which of the following sentences are correct ?

- a. Long sightedness is corrected by convex lens.
 b. Short sightedness is corrected by convex lens.
 c. Long sightedness is corrected by concave lens.
 d. Short sightedness is corrected by concave lens.

- (1) Only a and b are correct (2) Only b and c are correct
 (3) Only c and d are correct (4) Only a and d are correct

47. जेव्हा 100°C तापमान असलेले 10 gm पाणी हातावर पसरले असता किती ऊर्जा तयार होते, ते काढा. पाण्याची विशिष्ट उष्णता क्षमता = $4200 \text{ J kg}^{-1} \text{ K}^{-1}$ व हाताच्या कातडीचे तापमान = 30°C .

- (1) 2940 kJ (2) 294 kJ
 (3) 29.4 kJ (4) 2.94 kJ

Calculate the energy released when 10 gm of water at 100°C is split on the hand. The specific heat capacity of water is taken to be $4200 \text{ J kg}^{-1} \text{ K}^{-1}$ and the temperature of the skin is 30°C .

- (1) 2940 kJ (2) 294 kJ
 (3) 29.4 kJ (4) 2.94 kJ

48. जलविद्युत केन्द्रामध्ये ऊर्जांचे रूपान्तर होते

- (1) गतिमान ऊर्जा → स्थितिज ऊर्जा → विद्युत ऊर्जा
 (2) स्थितिज ऊर्जा → गतिमान ऊर्जा → विद्युत ऊर्जा
 (3) विद्युत ऊर्जा → स्थितिज ऊर्जा → गतिमान ऊर्जा
 (4) विद्युत ऊर्जा → गतिमान ऊर्जा → स्थितिज ऊर्जा

At the hydropower station, change of form of energy is

- (1) Kinetic Energy → Potential Energy → Electrical Energy
 (2) Potential Energy → Kinetic Energy → Electrical Energy
 (3) Electrical Energy → Potential Energy → Kinetic Energy
 (4) Electrical Energy → Kinetic Energy → Potential Energy

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

49. Sb ही _____ या मूलद्रव्याची रासायनिक संज्ञा आहे.
- (1) सीबोर्गियम (2) अँटिमनी
(3) अर्सेनिक (4) वरीलपैकी कोणतेही नाही
- Sb is the chemical symbol of the element _____ .
- (1) Seaborgium (2) Antimony
(3) Arsenic (4) None of the above

50. ओझोनचा स्तर नष्ट होण्या मागचे/ची कारण/णे
- अ. नैसर्गिक स्रोतापासून तयार होणारे NO आणि NO₂.
ब. क्लोरोफ्लुरोकार्बन पासून तयार होणारा Cl अणू.
वरीलपैकी कोणत्या विधान/ने अचूक आहे/त ?
- (1) फक्त अ (2) फक्त ब
(3) दोन्ही अ आणि ब (4) वरीलपैकी कोणतेही नाही
- Ozone layer gets destroyed by
- a. NO and NO₂ from natural sources.
b. Cl atoms from chlorofluorocarbons.
- Which of the above statements is/are correct ?
- (1) Only a (2) Only b
(3) Both a and b (4) None of the above

51. खालीलपैकी कोणत्या संयुगा/संयुगांमध्ये केंद्रभागी असलेल्या मूलद्रव्याच्या संयुजा अष्टकाचा विस्तार झाला आहे/त ?
- (1) फक्त BrF₃ (2) फक्त BrF₅
(3) दोन्ही (1) आणि (2) (4) वरीलपैकी कोणतेही नाही
- In which of the following compounds does the central atom have expanded octet ?
- (1) Only BrF₃ (2) Only BrF₅
(3) Both (1) and (2) (4) None of the above

52. अंडी घालणारे सस्तन प्राणी हे _____ या प्राणीवर्गात मोडतात.
- (1) प्रोटोथेरीया (2) थेरीया
(3) युथेरीया (4) मेटथेरीया
- Egg laying mammals are included in _____ animal group.
- (1) Prototheria (2) Theria
(3) Eutheria (4) Metatheria

53. पचन क्रियेचा यांच्यात अभाव असतो

(1) लिव्हर फ्ल्युक	(2) टेपवर्म
(3) अस्कारीस	(4) अर्थवर्म

The digestive system is lacking in

(1) Liver fluke	(2) Tapeworm
(3) Ascaris	(4) Earthworm

54. फिलेरियासीसची रक्तचाचणी करण्या करिता कोणती सर्वोत्तम वेळ आहे ?

(1) सकाळ	(2) संध्याकाळ	(3) दुपार	(4) मध्यरात्र

Which is the best time to have blood test for filariasis ?

(1) Morning	(2) Evening	(3) Noon	(4) Midnight

55. मावा किंवा तुडतुडे किडी हे कोणत्या ऑर्डरमधे (गटामधे) मोडतात ?

(1) लेपिडोप्टेरा	(2) कोलिओप्टेरा
(3) डिप्टेरा	(4) हेमीप्टेरा

Leafhoppers or Jassids belong to order _____.

(1) Lepidoptera	(2) Coleoptera
(3) Diptera	(4) Hemiptera

56. अमरवेल ही _____ वनस्पती आहे.

(1) कुजलेल्या प्राणीज किंवा वनस्पतीजन्य पदार्थांवर वाढणारी
(2) कीटकभक्षी
(3) भांडे वनस्पती
(4) खोडावर वाढणारी परजीवी

The golden-yellow coloured twiner dodder (*Cuscuta reflexa*) is a/an

(1) saprophyte
(2) insectivorous plant
(3) pitcher plant
(4) total stem parasite

57. आवृत्तबीजी वनस्पतीवर्गामधील सर्वात लहान वनस्पती _____.

(1) वॉल्फीया	(2) व्हॅलिसनेरिया
(3) हायड्रीला	(4) इकोर्निया

_____ is the smallest among the angiosperms.

(1) <i>Wolffia</i>	(2) <i>Vallisneria</i>
(3) <i>Hydrilla</i>	(4) <i>Eichhornia</i>

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

58. आरोग्य आणि आहारविषयक काही विधाने खाली दिलेली आहेत :
- अ. तांबे हा मानवी शरीरास आवश्यक असा सूक्ष्मअन्नघटक आहे.
 ब. अ आणि ड जीवनसत्वे पाण्यात विरघळतात.
 क. स्निग्धपदार्थांचा उष्मांक 9-3 किलोकॅलरी प्रति ग्राम आहे.
 ड. क जीवनसत्वाच्या अभावामुळे स्कर्व्ही हा रोग होतो.
 वरीलपैकी कोणते विधान/ने बरोबर आहे/त ?

- (1) फक्त अ (2) फक्त ड
 (3) फक्त ब आणि क (4) फक्त अ, क आणि ड

Some statements regarding health and nutrition are given below :

- a. Copper is an essential micronutrient for the human body.
 b. Vitamins A and D are water soluble.
 c. Caloric value of lipids is 9-3 kcal/g.
 d. Deficiency of Vitamin C causes scurvy.

Which of the above statements is/are correct ?

- (1) Only a (2) Only d
 (3) Only b and c (4) Only a, c and d

59. जंतुसंसर्ग झाल्यास त्यावर प्रतिक्रिया म्हणून मानवी शरीरातील कोणत्या पेशी हिस्टामाइन हे रसायन स्रवतात ?
- (1) मास्ट पेशी (2) लाल रक्त पेशी
 (3) लिम्फोसाइट्स (4) मोनोसाइट्स

Which cells in the human body release histamine in response to an infection ?

- (1) Mast cells (2) Red blood cells
 (3) Lymphocytes (4) Monocytes

60. कोरडीकडधान्ये, साखर, पिठ, हवाबंद केलेली फळे व भाज्या, ही सर्व उदाहरणे खालीलपैकी कोणत्या प्रकारच्या अन्नपदार्थांची आहेत ?
- (1) नाशवंत पदार्थ
 (2) उपान्त्य नाशवंत पदार्थ
 (3) टिकाऊ किंवा स्थिर पदार्थ
 (4) वरीलपैकी कोणतेही नाही

Dry beans, flour, sugar, canned fruits and vegetables are examples of which of the following foods ?

- (1) Perishable foods
 (2) Semi-perishable foods
 (3) Non-perishable or shelf stable foods
 (4) None of the above

61. प्रश्नार्थक चिन्हाने (?) दर्शविलेले एक पद गाळलेली अक्षर समूह मालिका दिलेली आहे. गाळलेले पद दिलेल्या पर्यायांपैकी एक आहे. ते शोधा.

?; EILNO; IMPRS; MQTVW; QUXZA

- (1) AEDHI (2) AEHJK
(3) AEF GH (4) BEDJK

There is a letter group series with one term missing, shown by question mark (?). This term is given as one of the alternatives. Find it.

?; EILNO; IMPRS; MQTVW; QUXZA

- (1) AEDHI (2) AEHJK
(3) AEF GH (4) BEDJK

62. एका सांकेतिक भाषेत KGLFT ला PTOUG असे लिहिले जाते. तर त्याच सांकेतिक भाषेत MERSA कसे लिहिले जाईल ?

- (1) VIH NZ (2) NVIHA
(3) NVIHZ (4) NVLHZ

In a certain code language KGLFT is written as PTOUG. How will MERSA be written in that code language ?

- (1) VIH NZ (2) NVIHA
(3) NVIHZ (4) NVLHZ

63. अकरा खेळाडू A, B, C, D, E, F, G, H, I, J आणि K त्यांच्या प्रशिक्षकासमोर एका रांगेत उभे आहेत.

- a. D, जो F च्या डावीकडे लगत आहे, C च्या उजवीकडे दुसरा आहे.
b. A, E च्या उजवीकडे दुसरा आहे, जो एका टोकाला आहे.
c. J, A आणि B चा लगतचा शेजारी आहे आणि G च्या डावीकडे तिसरा आहे.
d. H, D च्या डावीकडे लगत आहे आणि I च्या उजवीकडे तिसरा आहे.

तर रांगेच्या मध्यभागी कोण उभे आहे ?

- (1) C (2) B (3) I (4) G

Eleven players, A, B, C, D, E, F, G, H, I, J and K are standing in a row, facing the coach.

- a. D, who is to the immediate left of F, is second to the right of C.
b. A is second to the right of E, who is at one of the ends.
c. J is the just immediate neighbour of A and B and third to the left of G.
d. H is to the immediate left of D and third to the right of I.

Who is standing in the middle of the row ?

- (1) C (2) B (3) I (4) G

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

64. अक्षर-अंक-प्रतीके यांची एक व्यवस्था दिलेली आहे :

R%E5D2#9AFB@J3IKM41WU8V©N*GZ867

या व्यवस्थेच्या आधारावर खालील पाच पैकी चार विशिष्ट प्रकारे समान आहेत. त्यामुळे त्यांचा एक गट बनतो. जो या गटात बसत नाही, तो निवडा.

- a. @IF
c. ©G8
e. #FD
- b. I4@
d. U©1

- (1) a (2) b (3) c (4) e

A system of letter-number-symbols is given :

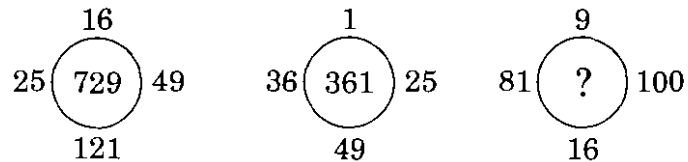
R%E5D2#9AFB@J3IKM41WU8V©N*GZ867

On the basis of this system, out of the five below, four are the same in some way and form a group. Find the one, which does **not** fit in this group.

- a. @IF
c. ©G8
e. #FD
- b. I4@
d. U©1

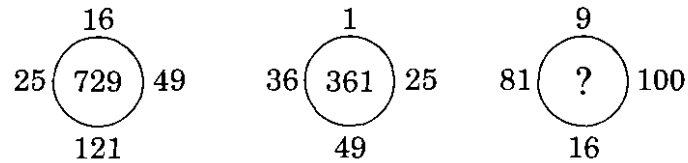
- (1) a (2) b (3) c (4) e

65. वर्तुळाच्या भोवती असलेल्या संख्यांचा वर्तुळातील संख्यांशी संबंध शोधा, त्यावरून प्रश्नचिन्हाच्या जागी कोणती संख्या येईल ?

- (1) 256 (2) 225
(3) 324 (4) 676

Find the relation of the numbers around the circle, to the number within the circle and then find what will be the number instead of the question mark.

- (1) 256 (2) 225
(3) 324 (4) 676

66. दिलेल्या संख्या शृंखलेतील दोन संख्यांचे भाग गहाळ आहेत. दोन्ही ठिकाणी एकच संख्या व्यवस्थित बसेल, असा पर्याय निवडा.

7560, 10_ , 1_ , 36, 9, 3

- (1) 74 (2) 84
(3) 80 (4) 70

The parts of two numbers in a number series are missing. Select the proper alternative which will fit at both the places.

7560, 10_ , 1_ , 36, 9, 3

- (1) 74 (2) 84
(3) 80 (4) 70

67. खालील संख्या मालिकेत चुकीची संख्या शोधा :

3, 10, 27, 4, 16, 64, 5, 25, 125

- (1) 3 (2) 4
(3) 10 (4) 27

Find the *wrong* number in the following number series :

3, 10, 27, 4, 16, 64, 5, 25, 125

- (1) 3 (2) 4
(3) 10 (4) 27

68. जर $2 \times 8 = 20$, $3 \times 9 = 31$ आणि $5 \times 8 = 44$, तर $30 \times 5 = ?$

- (1) 150 (2) 154
(3) 158 (4) 145

If $2 \times 8 = 20$, $3 \times 9 = 31$ and $5 \times 8 = 44$, then $30 \times 5 = ?$

- (1) 150 (2) 154
(3) 158 (4) 145

69. एका सांकेतिक भाषेत DOUBLE हे GSXFOI असे लिहितात, तर त्याच भाषेत MISTER हे कसे लिहिता येईल ?

- (1) PMVXGU (2) PMVXGV
(3) PMVXHV (4) PLWXHV

In a code language DOUBLE is written as GSXFOI. How will MISTER be written in the same code ?

- (1) PMVXGU (2) PMVXGV
(3) PMVXHV (4) PLWXHV

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

70. दिलेल्या चौरसातील संख्या विशिष्ट नियमाचे पालन करतात. तो नियम शोधून, प्रश्नार्थक चिन्हाच्या ठिकाणी, दिलेल्या पर्यायांमधून योग्य संख्या निवडा.

72	24	06
96	16	12
108	?	18

- (1) 12
 (2) 16
 (3) 18
 (4) 20

The numbers in the given square follow some rule. Find this rule and choose the correct number from the given alternatives in place of the question mark.

72	24	06
96	16	12
108	?	18

- (1) 12
 (2) 16
 (3) 18
 (4) 20

71. या संख्या समूहात n बसणारी संख्या शोधा.

39, 69, 57, 129, 117

- (1) 69 (2) 57
 (3) 129 (4) 117

Find the number which does **not** belong to this group.

39, 69, 57, 129, 117

- (1) 69 (2) 57
 (3) 129 (4) 117

72. खाली काही विधाने व त्यावरून काढलेली चार अनुमाने दिलेली आहेत. अनुमानांबाबतचा योग्य पर्याय निवडा.
विधान :

काही कुत्रे बकरे आहेत. सर्व बकरे झाडे आहेत. काही झाडे कुत्रे नाहीत.

अनुमाने :

I. काही झाडे कुत्रे आहेत.

II. सर्व कुत्रे झाडे आहेत.

III. सर्व बकरे कुत्रे आहेत.

IV. कोणतेही झाड कुत्रा नाही.

(1) फक्त अनुमान I निघते

(2) फक्त अनुमान II निघते

(3) I व II दोन्ही अनुमाने निघतात

(4) III व IV दोन्ही अनुमाने निघतात

Some statements and four conclusions derived from them are given. Select the proper alternative about the conclusions.

Statements :

Some dogs are goats. All goats are trees. Some trees are not dogs.

Conclusions :

I. Some trees are dogs.

II. All dogs are trees.

III. All goats are dogs.

IV. No tree is a dog.

(1) Only conclusion I follows

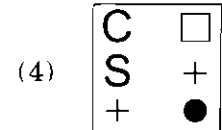
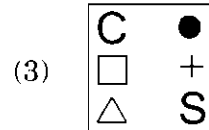
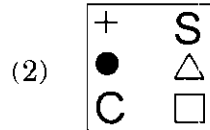
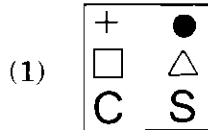
(2) Only conclusion II follows

(3) Both conclusions I and II follow

(4) Both conclusions III and IV follow

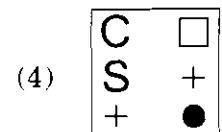
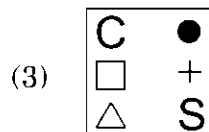
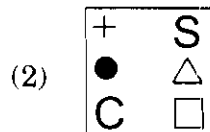
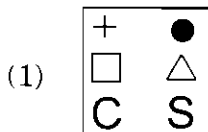
73. दिलेली मालिका पुढे सुरु ठेवण्यासाठी दिलेल्या पर्यायातून कोणती आकृती प्रश्नचिन्हाच्या ठिकाणी येईल ?

+	●	+	□	△	□	△	S	C	S	
□	△	S	△	S	C	●	C	●	+	?
C	S	C	●	+	●	+	□	△	□	
P		Q		R		S		T		

Which figure will replace the question mark to continue the following series, from the given alternatives ?

+	●	+	□	△	□	△	S	C	S	
□	△	S	△	S	C	●	C	●	+	?
C	S	C	●	+	●	+	□	△	□	
P		Q		R		S		T		

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

74. प्रत्येक आकृतीतील संख्या विशिष्ट नियमानुसार आहेत. प्रश्नार्थक चिन्हाच्या ठिकाणी येणारी संख्या दिलेल्या पर्यायांमधून निवडा.

$$\begin{array}{cccc} \begin{array}{c} 2 \\ 4 \boxed{45} 6 \\ 3 \end{array} & \begin{array}{c} 4 \\ 8 \boxed{84} 7 \\ 9 \end{array} & \begin{array}{c} 1 \\ 2 \boxed{30} 3 \\ 4 \end{array} & \begin{array}{c} 6 \\ 8 \boxed{?} 2 \\ 9 \end{array} \end{array}$$

- (1) 75 (2) 240
(3) 864 (4) 25

The numbers in each figure are according to some rule. Select the number from the given alternatives which will fit in place of the question mark.

$$\begin{array}{cccc} \begin{array}{c} 2 \\ 4 \boxed{45} 6 \\ 3 \end{array} & \begin{array}{c} 4 \\ 8 \boxed{84} 7 \\ 9 \end{array} & \begin{array}{c} 1 \\ 2 \boxed{30} 3 \\ 4 \end{array} & \begin{array}{c} 6 \\ 8 \boxed{?} 2 \\ 9 \end{array} \end{array}$$

- (1) 75 (2) 240
(3) 864 (4) 25

75. प्रदेशातील वनस्पतींचा अभ्यास करण्यासाठी चार मित्रांनी गाडीने विविध ठिकाणांना भेटी दिल्या. अरमानने युनुसपेक्षा जास्त तास गाडी चालवली ज्याने सहा तास गाडी चालवली. एडवर्डने जातानाच्या प्रवासात आठ तास गाडी चालवली व तेवढेच तास परतीच्या प्रवासात गाडी चालवली. त्याचा गाडी चालवण्याचा काळ हा युनुस व अरमान यांनी गाडी चालवलेल्या एकत्रित काळापेक्षा जास्त आहे. कावसने अरमानपेक्षा कमीवेळ म्हणजे आठ तास गाडी चालवली. अरमानने किती तास गाडी चालवली ? योग्य पर्याय निवडा.

- (1) 8 (2) 9
(3) 10 (4) 11

Four friends have visited different places for studying the flora of the region by car. Arman drove the car for more hours than Yunus who drove for six hours. Edward drove the car for eight hours during the forward journey and for the same number of hours during the backward journey. His total driving time is more than the combined time of Yunus and Arman. Cavas drove the car for eight hours less than Arman. For how many hours did Arman drive the car ? Select the proper option.

- (1) 8 (2) 9
(3) 10 (4) 11

76. मॅन बुकर आंतरराष्ट्रीय पारितोषिकासंदर्भात खालील विधाने विचारात घ्या :

- अ. हा साहित्यासाठी आंतरराष्ट्रीय पुरस्कार आहे.
 ब. या पुरस्काराची सुरुवात 2004 पासून झाली.
 क. हान कांग या 2016 चा पुरस्कार मिळविणाऱ्या पहिल्या कोरीयन लेखिका आहेत.
 वरीलपैकी कोणते विधान बरोबर आहेत ?

- (1) फक्त अ आणि ब
 (2) फक्त ब आणि क
 (3) फक्त अ आणि क
 (4) वरीलपैकी सर्व

Consider the following statements regarding the Man Booker International Prize :

- a. It is an International Literary Award.
 b. It was introduced since 2004.
 c. Han Kang is the first Korean author to win the prize of 2016.

Which of the statements given above are correct ?

- (1) Only a and b
 (2) Only b and c
 (3) Only a and c
 (4) All of the above

77. इंटरनॅशनल मेरीटाईम ऑर्गनायझेशन या संस्थेचा सागरी मोहिमेत अतुलनीय शौर्य दाखविल्याबद्दलचा पुरस्कार प्राप्त करणारी पहिली भारतीय महिला कोण आहे ?

- (1) कॅप्टन अंबिका दास
 (2) कॅप्टन शिखा बिस्वाल
 (3) कॅप्टन नेहा पिल्लई
 (4) कॅप्टन राधिका मेनन

Who became the first Indian woman to receive International Maritime Organisation's award for exceptional bravery at sea ?

- (1) Captain Ambika Das
 (2) Captain Shikha Biswal
 (3) Captain Neha Pillai
 (4) Captain Radhika Menon

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

78. भारतातील पहिला कार्बन न्यूट्रल जिल्हा कोणता ?

- (1) पासीघाट (2) दुबाघ
(3) मजुली (4) शाहपुर

India's first carbon neutral district is _____ .

- (1) Pasighat (2) Dubagh
(3) Majuli (4) Shahpur

79. ट्रान्सअटलांटिक व्यापार आणि गुंतवणूक भागीदारी हा _____ यांच्यामधील चर्चेच्या टप्प्यावर असलेला करार आहे.

- (1) अमेरिका (यु.एस.ए.) आणि युरोपियन युनियन
(2) अमेरिका (यु.एस.ए.) आणि युनायटेड किंगडम (ब्रिटेन)
(3) अमेरिका (यु.एस.ए.) आणि आफ्रिकन युनियन
(4) अमेरिका (यु.एस.ए.) आणि रशिया

The Transatlantic Trade and Investment Partnership is a trade and investment agreement being negotiated between _____ .

- (1) United States and European Union
(2) United States and United Kingdom
(3) United States and African Union
(4) United States and Russia

80. अलिकडेच (जाने. 2017) भारतातील सर्वात मोठी सार्वजनिक वायफाय व्यवस्था _____ या शहरात सुरू करण्यात आली.

- (1) बंगलुरु (2) मुंबई (3) हैद्राबाद (4) चेन्नई

Recently (Jan. 2017) India's largest public WiFi system was launched in _____ city.

- (1) Bengaluru (2) Mumbai (3) Hyderabad (4) Chennai

81. पंतप्रधान श्री नरेंद्र मोदी यांनी नुकत्याच अनावरण केलेल्या भीम (BHIM) हे लघुरूप असलेल्या अॅपचे पूर्णरूप खालीलपैकी कोणते आहे ?

- (1) भारत इंटरमीडिएट फॉर मनी
(2) भारत इंटरमिशन फॉर मॉनेटरी पेमेंट
(3) भारत इंटरफेस फॉर मॉनेटरी पेमेंट
(4) भारत इंटरफेस फॉर मनी

What is the full form of the acronym BHIM, an App which was recently launched by Prime Minister Shri Narendra Modi ?

- (1) Bharat Intermediate for Money
(2) Bharat Intermission for Monetary Payment
(3) Bharat Interface for Monetary Payment
(4) Bharat Interface for Money

82. खालीलपैकी कोणत्या देशाने 'ऑपरेशन सेंटिनल' नावाची लष्करी कारवाई पार पाडली ?

- (1) ब्रिटेन (2) फ्रान्स
(3) अमेरिका (यु.एस.ए.) (4) स्पेन

Which of the following countries conducted the military operation named 'Operation Sentinelle' ?

- (1) Britain (2) France
(3) USA (4) Spain

83. सौर ऊर्जेवर चालणारी देशातील पहिली बोट नुकतीच कोणत्या राज्यात कार्यान्वित करण्यात आली ?

- (1) ओडिसा (2) केरळ (3) गोवा (4) तमिळनाडू

In which State was India's first solar powered boat launched ?

- (1) Odisha (2) Kerala (3) Goa (4) Tamil Nadu

84. तारक मेहता यांचा विनोदी स्तंभ _____ या नियतकालिकात 1971 साली प्रथम प्रसिद्ध झाला.

- (1) चांदोबा (2) किशोर (3) चित्रलेखा (4) गृहशोभा

Taarak Mehta's humorous column first appeared in _____ in 1971.

- (1) Chandoba (2) Kishore (3) Chitralkha (4) Grihshobha

85. जागतिक बँकेच्या "ईझ ऑफ डूईंग बिझनेस रिपोर्ट, 2016" मध्ये भारताला कितवा क्रमांक मिळाला आहे ?

- (1) 120 (2) 130 (3) 134 (4) 142

India's rank in the World Bank's "Ease of Doing Business Report, 2016" is _____

- (1) 120 (2) 130 (3) 134 (4) 142

86. खालीलपैकी कोणी 2016 च्या समर ऑलम्पिक्स महिला एकेरी बॅडमिंटनमध्ये रजत पदक जिंकले ?

अ. सानिया मिर्झा

ब. सायना नेहवाल

क. पी.व्ही. सिंधू

- (1) ब आणि क (2) फक्त ब (3) अ आणि क (4) फक्त क

Who among the following won the silver medal in women's singles badminton at the 2016 Summer Olympics ?

a. Sania Mirza

b. Saina Nehwal

c. P.V. Sindhu

- (1) b and c (2) Only b (3) a and c (4) Only c

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

87. जानेवारी 2017 मध्ये अग्नी _____ चे सहावे चाचणी प्रक्षेपण करण्यात आले.

- (1) 4 (2) 5
(3) 6 (4) 7

The sixth trial of Agni _____ was test fired in January 2017.

- (1) 4 (2) 5
(3) 6 (4) 7

88. 2016 सालच्या जागतिक बुद्धीबळ चॅम्पियन स्पर्धेत नॉर्वेच्या मॅग्नस कार्लसन याने अंतिम फेरीत कोणाचा पराभव करून विजेतेपद पटकावले ?

- (1) विश्वनाथन आनंद
(2) व्लादिमीर क्रामनिक
(3) सर्गेई कार्जाकिन
(4) फेबिआनो कारुआना

Norwegian Magnus Carlsen defeated whom in the final to win the World Chess Championship 2016 ?

- (1) Vishwanathan Anand
(2) Vladimir Kramnik
(3) Sergei Karjakin
(4) Fabiano Caruana

89. भारतातील लवाद व्यवस्थेचा आढावा घेणारी उच्च स्तरीय समिती कोणाच्या अध्यक्षतेखाली नुकतीच नेमण्यात आली आहे ?

- (1) न्यायमूर्ती बी.एन. श्रीकृष्ण
(2) न्यायमूर्ती मिहिर शाह
(3) न्यायमूर्ती दीपक मिश्रा
(4) न्यायमूर्ती अरूण मिश्रा

Who has been appointed as chairman of a high level committee to review Arbitration Mechanism in India ?

- (1) Justice B.N. Srikrishna
(2) Justice Mihir Shah
(3) Justice Dipak Mishra
(4) Justice Arun Mishra

90. खालील जोड्या जुळवा :

अ		ब	
अ.	राष्ट्रीय मतदार दिन	I.	28 फेब्रुवारी
ब.	राष्ट्रीय विज्ञान दिन	II.	25 जानेवारी
क.	जागतिक महिला दिन	III.	15 मार्च
ड.	जागतिक ग्राहक हक्क दिन	IV.	8 मार्च

	अ	ब	क	ड
(1)	II	I	IV	III
(2)	I	II	III	IV
(3)	III	IV	II	I
(4)	IV	III	I	II

Match the following pairs :

A		B	
a.	National Voters' Day	I.	28 February
b.	National Science Day	II.	25 January
c.	International Women's Day	III.	15 March
d.	World Consumer Rights Day	IV.	8 March

	a	b	c	d
(1)	II	I	IV	III
(2)	I	II	III	IV
(3)	III	IV	II	I
(4)	IV	III	I	II

91. 2016 साली ओडिसाची स्थापना होऊन _____ वर्षे पूर्ण झाली.

- (1) 75 (2) 80 (3) 66 (4) 69

In 2016, Odisha completed _____ years of its formation.

- (1) 75 (2) 80 (3) 66 (4) 69

92. 2017 मधील उत्तर प्रदेश विधानसभेच्या निवडणुका _____ टप्प्यांमध्ये घेण्यात आल्या.

- (1) 4 (2) 5 (3) 6 (4) 7

Uttar Pradesh Assembly elections of 2017 were held in _____ phases.

- (1) 4 (2) 5 (3) 6 (4) 7

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

93. 2017 च्या स्थानिक स्वराज्य संस्थांच्या निवडणुकांच्या वेळी महाराष्ट्रात _____ हे राज्य निवडणुक आयुक्त होते.

- (1) जगेश्वर सहारिया (2) निला सत्यनारायण
(3) नंदलाल गुप्ता (4) डी.एन. चौधरी

During the 2017 local self-government elections _____ was the State Election Commissioner in Maharashtra.

- (1) Jageshwar Saharia (2) Neela Satyanarayan
(3) Nandlal Gupta (4) D.N. Chaudhari

94. खालील जोड्या जुळवा :

अ		ब	
(घटनादुरुस्ती)		(तपशील)	
अ.	10 वी घटनादुरुस्ती	I.	वस्तू व सेवा कर
ब.	21 वी घटनादुरुस्ती	II.	पक्षांतर बंदी कायदा
क.	52 वी घटनादुरुस्ती	III.	दादरा व नगर हवेली चा केंद्रशासित प्रदेश म्हणून समावेश
ड.	101 वी घटनादुरुस्ती	IV.	सिंधी भाषेचा कार्यालयीन भाषा म्हणून समावेश

अ	ब	क	ड
(1)	I	II	III
(2)	IV	III	II
(3)	III	I	IV
(4)	III	IV	II

Match the following pairs :

A		B	
(Amendments)		(Particular)	
a.	10 th Amendment	I.	Goods and Service Tax
b.	21 st Amendment	II.	Anti Defection Law
c.	52 nd Amendment	III.	Incorporation of Dadra and Nagar Haveli as a Union Territory
d.	101 st Amendment	IV.	Include Sindhi as an official language

a	b	c	d
(1)	I	II	III
(2)	IV	III	II
(3)	III	I	IV
(4)	III	IV	II

95. 'आर्थिक न्यायाचे' तत्व हे भारतीय राज्यघटनेच्या खालीलपैकी कोणत्या दोन्ही भागात समाविष्ट केलेले आहे ?

- (1) राज्यघटनेची उद्देशिका आणि राज्याच्या धोरणाची मार्गदर्शक तत्वे
- (2) राज्यघटनेची उद्देशिका आणि मूलभूत हक्क
- (3) मूलभूत हक्क आणि राज्याच्या धोरणाची मार्गदर्शक तत्वे
- (4) वरीलपैकी कोणतेही नाही

The objective of 'Economic Justice' has been provided in the Indian Constitution under the provisions in which of the two parts mentioned below ?

- (1) The Preamble and the Directive Principles of State Policy
- (2) The Preamble and Fundamental Rights
- (3) The Fundamental Rights and Directive Principles of State Policy
- (4) None of the above

96. मूलभूत अधिकारातील 'खाजगीपणाचा अधिकार' कोणत्या कलमामध्ये समाविष्ट करण्यात आला आहे ?

- (1) जीवनाचा आणि व्यक्तिगत स्वातंत्र्याचा अधिकार
- (2) समानतेचा अधिकार
- (3) शोषणाविरुद्धचा अधिकार
- (4) धार्मिक स्वातंत्र्याचा अधिकार

In which clause of Fundamental Right, Right to Privacy is implied as

- (1) Right to Life and Personal Liberty
- (2) Right to Equality
- (3) Right against Exploitation
- (4) Right to Religion

97. भारतीय राज्यघटनेनुसार, पुढीलपैकी कोणते मूलभूत कर्तव्य *नाही* ?

- (1) सार्वत्रिक निवडणुकांमध्ये मतदान करणे
- (2) राज्यघटना आणि त्यातील तत्वांचा आदर करणे
- (3) सार्वजनिक मालमत्तेचे रक्षण करणे
- (4) वैज्ञानिक दृष्टिकोण विकसित करणे

Under the Constitution of India, which one of the following is *not* a Fundamental Duty ?

- (1) To vote in general elections
- (2) To abide by the Constitution and respect its ideals
- (3) To safeguard public property
- (4) To develop scientific temper

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

98. 'कॅबिनेट' ह्या संज्ञेचा राज्यघटनेच्या कोणत्या कलमामध्ये उल्लेख केलेला आढळतो ?

- (1) कलम 74 (2) कलम 75
(3) कलम 352 (4) कलम 353

The term 'Cabinet' is mentioned in which of the following Articles of the Constitution ?

- (1) Article 74 (2) Article 75
(3) Article 352 (4) Article 353

99. 74व्या घटनादुरुस्ती संदर्भात खालीलपैकी कोणते विधान/विधाने बिनचूक आहेत ?

अ. या घटनादुरुस्तीनुसार नगरपालिकांच्या निवडणूकी संबंधीच्या बाबींमध्ये न्यायालयांनी हस्तक्षेप करण्यास कायद्याने बंदी आहे.

ब. पश्चिम बंगालच्या दार्जिलिंग, गोरखा पहाडी परिषदेची कार्ये व अधिकार यांना या कायद्यामुळे बाधा पोहोचणार नाही.

क. मणिपुर पहाडी क्षेत्रातील जिल्हा परिषदांची कार्ये व अधिकार यांना या कायद्यामुळे बाधा पोहोचणार नाही.

- (1) फक्त अ (2) फक्त ब
(3) फक्त अ आणि ब (4) फक्त अ आणि क

Which of the following statements related to the 74th Amendment Act are correct ?

- a. The Act bars the interference by courts in electoral matters of municipalities.
b. The Act shall not affect the functions and powers of the Darjeeling, Gorkha Hill Council of West Bengal.
c. The Act shall not affect the functions and powers of the district councils of the hill area of Manipur.

- (1) Only a (2) Only b
(3) Only a and b (4) Only a and c

100. _____ या विधेयकास संसदेच्या प्रत्येक सभागृहाने विशेष बहुमताने संमत करणे बंधनकारक असते.

- (1) वित्तीय विधेयक
(2) धन विधेयक
(3) घटनादुरुस्ती विधेयक
(4) सर्वसाधारण विधेयक

_____ must be passed by each House of the Parliament, separately by special majority.

- (1) Finance Bill
(2) Money Bill
(3) Constitution Amendment Bill
(4) Ordinary Bill

सूचना — (पृष्ठ 1 वरून पुढे.....)

- (8) प्रश्नपुस्तिकेमध्ये विहित केलेल्या विशिष्ट जागीच कच्चे काम (रफ वर्क) करावे. प्रश्नपुस्तिकेव्यतिरिक्त उत्तरपत्रिकेवर वा इतर कागदावर कच्चे काम केल्यास ते काँपी करण्याच्या उद्देशाने केले आहे, असे मानले जाईल व त्यानुसार उमेदवारावर शासनाने जारी केलेल्या “परीक्षांमध्ये होणाऱ्या गैरप्रकारांना प्रतिबंध करण्याबाबतचे अधिनियम-82” यातील तरतुदीनुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती कमाल एक वर्षाच्या कारावासाच्या आणि/किंवा रुपये एक हजार रकमेच्या दंडाच्या शिक्षेस पात्र होईल.
- (9) सदर प्रश्नपत्रिकेसाठी आयोगाने विहित केलेली वेळ संपल्यानंतर उमेदवाराला ही प्रश्नपुस्तिका स्वतःबरोबर परीक्षाकक्षाबाहेर घेऊन जाण्यास परवानगी आहे. मात्र परीक्षाकक्षाबाहेर जाण्यापूर्वी उमेदवाराने आपल्या उत्तरपत्रिकेचा भाग-1 समवेक्षकाकडे न विसरता परत करणे आवश्यक आहे.

नमुना प्रश्न

प्र. क्र. 201. सतीची चाल नष्ट करण्यासाठी कोणी मूलतः प्रयत्न केले ?

(1) स्वामी दयानंद सरस्वती	(2) ईश्वरचंद्र विद्यासागर
(3) राजा राममोहन रॉय	(4) गोपाळकृष्ण गोखले

ह्या प्रश्नाचे योग्य उत्तर “(3) राजा राममोहन रॉय” असे आहे. त्यामुळे या प्रश्नाचे उत्तर “(3)” होईल. यास्तव खालीलप्रमाणे प्रश्न क्र. 201 समोरील उत्तर-क्रमांक “③” हे वर्तुळ पूर्णपणे छायांकित करून दाखविणे आवश्यक आहे.

प्र. क्र. 201. ① ② ● ④

अशा पद्धतीने प्रस्तुत प्रश्नपुस्तिकेतील प्रत्येक प्रश्नाचा तुमचा उत्तर-क्रमांक हा तुम्हाला स्वतंत्ररीत्या पुरविलेल्या उत्तरपत्रिकेवरील त्या त्या प्रश्नक्रमांकासमोरील संबंधित वर्तुळ पूर्णपणे छायांकित करून दाखवावा. ह्याकरिता फक्त काळ्या शाईचे बॉलपेन वापरावे, पेन्सिल वा शाईचे पेन वापरू नये.

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK